

पाठ्यक्रम

त्रिवेणी गाउँपालिका रुकुम पश्चिम

सबैका लागि दिगो खानेपानी तथा सरसफाइ (सुस्वा) परियोजना Sustainable WASH for all (SUSWA)

सबै पदहरूका लागि कर्मचारी छनौटको ढाँचा Pattern of Examination for all Positions

विवरण	पत्रहरू	अंक	पूर्णांक
व्यक्तिगत विवरण (CV) मूल्यांकन			१५
लिखित तथा व्यवहारिक परीक्षण Written and Practical Test (Time: 3 hour)			
वस्तुगत प्रश्न Multiple Choice	५	५ x १	५
छोटो उत्तर प्रश्न Short Answers	३	३ x ३	९
व्यवहारिक परीक्षण Practical Test	४	४x९	३६
जम्मा Total			५०
अन्तर्वार्ता र समय Interview (Time: 15 minutes)			३५
कूल जम्मा Grand Total			१००
पुनश्च			
१ सम्भव भएसम्म सबै इकाइहरूबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ । २ वस्तुगत प्रश्नहरूको उत्तर गलत दिएको खण्डमा २० प्रतिशत ० ४ अंक घटाइनेछ । उत्तर नदिइ खाली छोडेका प्रश्नहरूको लागि अंक घटाइने छैन ।			

लिखित परीक्षा तथा अन्तर्वार्ताको लागि पाठ्यक्रम

१. पद: वास संयोजक (WASH Coordinator)

क) नेपालमा जलस्रोत ऐन तथा नियमावलि

- जलस्रोत ऐन, २०४९
- जलस्रोत नियमावलि, २०५०
- खानेपानी आपूर्ति नियमावलि, २०५५

ख) सामुदायिक विकास अवधारणा र स्थानीय शासन

- नेपालमा विकास प्रक्रिया
- सामुदायिक विकासको अवधारणा
- सामुदायिक कार्य योजना, प्रक्रिया र यसको महत्व
- नेपालमा **WASH** क्षेत्रको विकास
- स्थानीय निकाय वित्तीय प्रशासन नियमावलि, २०६३
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६४
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४

ग) क्षमता अभिवृद्धि

- गाउँ, जिल्ला र राष्ट्रिय स्तरमा **WASH** सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गतिविधिहरू
- सरसफाइ र स्वच्छतामा ज्ञान, सीपको अभिवृद्धि
- **RMS/Ms, WUSC** र समुदाय स्तरमा जागरूकता अभिवृद्धि कार्यक्रम/कार्यक्रम/प्रशिक्षण
- तालिम, अभिमुखीकरण र सहजीकरणको योजना
- नियमित रूपमा स्थानीय र प्राकृतिक (**Natural**) नेतालाई प्रवर्द्धन गर्ने जागरूकता अभिवृद्धि
- पूर्ण व्यवहार परिवर्तन (**TBC**): प्रक्रिया र सूचकहरू
- तालिम सीप र उपकरणहरू

घ) WASH क्षेत्र

- **WASH** को अवधारणा, परिभाषा, दायरा
- परम्परागत र समुदायको अगुवाइमा पूर्ण सरसफाइ
- जागृतिमूलक विधिहरू (**Triggering Tools**) र समुदाय परिचालन सीप
- सुधारिएको सरसफाइ प्रवर्द्धनमा अनुदान र अनुदान बिनाको अवधारणा
- सरसफाइ र स्वच्छता प्रवर्द्धन अभियानमा स्थानीय नेतृत्व
- खुला दिसामुक्त र पूर्ण सरसफाइ/पूर्ण व्यवहार परिवर्तनको मापदण्ड र प्रक्रिया

- **WASH** मा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण
- ड) परियोजना योजना र व्यवस्थापन
- खानेपानी योजना कार्यान्वयनका विभिन्न चरणहरू
  - **WASH** योजना; प्रक्रिया र महत्त्व
  - सार्वजनिक खरिद र पारदर्शिता
  - सार्वजनिक लेखा परीक्षण र सुनुवाइ
  - बैठक निर्णय अभिलेखन र पतिवेदन
  - संगठनात्मक व्यवहार र मानव संसाधन व्यवस्थापन
- च) लैङ्गिक, समानता, अपाङ्गता र सामाजिक समावेशीकरण (GEDSI)
- लैङ्गिक, समानता, अपाङ्गता र सामाजिक समावेशीकरण **GEDSI** अवधारणा
  - **WASH** कार्यक्रममा **GEDSI** सान्दर्भिकता र महत्त्व
- छ) दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development goal)

२ पद: सेवा सहायता केन्द्र सहजकर्ता (Support Service Center Facilitator)

क) **WSS** योजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन (Feasibility study of WSS schemes)

- प्राविधिक, वित्तीय र सामाजिक सम्भाव्यता (Technical, financial and social feasibility)
- सम्भाव्यता अध्ययनको प्रक्रिया (Process of feasibility study)

ख) **WSS** योजनाहरूको सर्वेक्षण र डिजाइन (Surveying and Design of WSS schemes)

- योजनाको पहिलो लेआउट र प्रयोगकर्ताहरूको स्वीकृति (First Layout of scheme and users' approval)
- सर्वेक्षणका चरणहरू र प्रविधिहरू (Steps and techniques of surveying)
- औजार तथा उपकरणहरू (Tools and Equipment)
- पानीको माग गणना (Water demand calculation)
- डिजाइन दिशानिर्देशहरू Design Guidelines
- पाइप डिजाइन (Pipe design)
- RVT आकार गणना (RVT size calculation)

- BOQ र लागत अनुमान (BOQ and cost estimates)

ग) WSS योजनाहरूको निर्माण

- मानक गुणस्तर र मानक अंकहरू (Standard quality and standard marks)
- पाइप, फिटिंग र निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर (Quality of pipes, fittings and construction materials)
- पाइपलाइन र स्थानीय निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर (Quality of pipeline and local construction materials)
- कारीगरीको गुणस्तर (Quality of workmanship)
- खरिद, यातायात र भण्डार व्यवस्थापन (Procurement, transportation and store management)

घ अनुगमन र रिपोर्टिङ (Monitoring and Reporting)

- सार्वजनिक लेखा परीक्षण र सुनुवाइ (Public auditing and hearing)
- खर्चको पारदर्शिता (Transparency of expenditure)
- चलिरहेको बिल, मापन पुस्तकहरू र पूरा रिपोर्टहरू (Running Bill, measurement books and completion reports)
- समुदाय परिचालन (Community mobilization)
- सामुदायिक कार्य योजना (Community Action Planning)

ङ) प्रविधि विकल्पहरू

- गुरुत्वाकर्षण प्रवाह पानी आपूर्ति योजनाहरू Gravity flow water supply schemes
- वर्षा पानी संकलन योजनाहरू (Rainwater harvesting schemes)
- सौर्य र विद्युतीय पम्पिङ योजनाहरू (Solar and Electric Pumping schemes)
- बहुउपयोग प्रणाली (Multiple use system)
- पानी गुणस्तर मापदण्डहरू र पानी सुरक्षा योजना (Water Quality parameters and Water Safety Planning)
- चुना इन्क्रस्टेशन समस्या र आर्सेनिक न्यूनीकरण प्राविधिक विकल्पहरू (Lime encrustation problem and Arsenic mitigation technical options)
- पानी आपूर्ति योजनाहरूमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण (Climate change adaptation and disaster risk reduction in water supply schemes)

च) खानेपानी योजनाहरूको सुचारुपना सञ्चालन र मर्मतसम्भार, मर्मत र पुनर्स्थापना

- खानेपानी सेवा सहायता केन्द्र मार्गदर्शन पुस्तिका कर्णाली प्रदेश
- खानेपानी उपभोक्ता सरसफाइ समितिलाइ मर्मत संभार तालिम
- गामिण मर्मतसम्भार कार्यकर्ता

- पानीको महसुल
- जगेडा सामगीहरू र औजारहरूको व्यवस्थापन
- मर्मतको प्रकार

ज) पानी सुरक्षा योजना

- पानी सुरक्षा योजनाको अवधारणा
- पानी सुरक्षा योजनाका चरणहरू
- खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाहरूमा पानी सुरक्षा योजना कार्यान्वयन

झ) लैङ्गिक, समानता, अपाङ्गता र सामाजिक समावेशीकरण (GEDSI)

- GEDSI अवधाणा (GEDSI Approach)
- WASH कार्यक्रममा GEDSI सान्दर्भिकता र महत्व (GEDSI relevance and Importance in WASH Program)
- GEDSI मैत्रीपूर्ण डिजाइनहरू (GEDSI friendly designs)

ञ) दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development goal)

३. पद: वास सहजकर्ता (WASH Facilitator)

क) वास क्षेत्र (WASH Sector)

- WASH को अवधारणा, परिभाषा, दायरा
- ट्रिगरिड र समुदाय परिचालन उपकरणहरू, प्रविधिहरू र सीप
- परम्परागत दृष्टिकोण र समुदायको अगुवाइमा पूर्ण सरसफाइ
- सुधारिएको सरसफाइ प्रवर्द्धनमा अनुदान र अनुदान बिनाको दृष्टिकोण
- पूर्ण व्यवहार परिवर्तन (TBC)
- सरसफाइ र स्वच्छता प्रवर्द्धन अभियानमा स्थानीय नेतृत्व
- खुला दिसामुक्त र पूर्ण सरसफाइ/पूर्ण व्यवहार परिवर्तनको मापदण्ड र प्रक्रिया

ख) क्षमता विकास

- WASH मा ज्ञान र सीपको अभिवृद्धि
- RMS/Ms, WUSC र समुदाय स्तरमा जागरूकता अभिवृद्धि कार्यक्रम/कार्यक्रम/प्रशिक्षण
- तालिम गाष्ठी तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरूको सहजीकरण योजना
- नियमित जनजागरण अभिवृद्धिको लागि स्थानीय Natural Leader (प्राकृतिक नेता) हरूलाई परिचालन गर्ने

- प्रशिक्षण सामग्रीहरू तयार गर्ने

ग) रणनीति र योजना

- सरसफाइ गुरुयोजना, RM/M WASH योजना, सरसफाइ रणनीति (पद) आदिको तयारी
- क्षमता विकास योजना/कार्य योजनाको प्रक्रिया/अवधारणा
- समुदाय वा परिस्थिति/समस्या-आधारित भाषा, IEC सामग्री, जागृतिमूलक गतिविधिहरू

घ) विधि/उपकरण/प्रविधि

- सरसफाइ र स्वच्छता प्रवर्द्धनमा जनजागरण अभिवृद्धिको स्थानीय मैत्रीपूर्ण प्रक्रिया
- समुदायको अवस्था विश्लेषणका लागि I/PRA र जागृतिमूलक औजारहरू (Triggering Tools)
- स्थानीय क्षेत्र/समुदाय/जिल्लामा सरोकारवालाहरूको अवस्थित अभ्यास/विधि/प्रविधि
- समुदायिक विकास र सामाजिक परिवर्तन सम्बन्धी अवधारणा, उपकरणहरू र चरणहरू
- असल सहजकर्तामा हुनुपर्ने गुण र सहजीकरण सिपहरू

ङ) सूचना, शिक्षा र सञ्चार

- संचारका माध्यमहरूको परिचालन Media mobilization
- IEC सामग्री उत्पादन र प्रवर्द्धन
- आम सञ्चार र परिचालन Mass communication and mobilization
- खुलादिसा मुक्त ODF, पूर्ण सरसफाइ, व्यवहार परिवर्तन आदिको जानकारी सहकार्य गर्ने तरिका
- सरसफाइ अभियानको लागि समन्वय र सहयोग
- सञ्चारका तत्वहरू, अवरोधहरू र प्रविधिहरू

च) लैङ्गिक, समानता र सामाजिक समावेशीकरण (GEDSI)

- GEDSI अवधारणा
- WASH कार्यक्रममा GEDSI को सान्दर्भिकता र महत्त्व

छ) दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development goal)

४. पद: WASH प्राविधिक

क) खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाको तयारी कार्यहरू (Preparatory works of WSS scheme)

- सम्भाव्यता अध्ययन र योजना लेआउट: प्रक्रिया
- खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाहरूको विस्तृत सर्वेक्षण
- खानेपानी तथा सरसफाइ योजना WSS हरूको लागि समुदाय परिचालन
- सामुदायिक कार्य योजना

ख) सामग्रीको गुणस्तर (Quality of materials)

- पाइपहरू
- फिटिंगहरू
- औजार तथा उपकरणहरू (Tools and Equipment's)
- बाह्य निर्माण सामग्रीहरू
- पाइपलाइनहरू
- स्थानीय निर्माण सामग्रीहरू

ग) कारीगरी, गुणस्तर र निर्माण कार्य (Workmanship, Quality and Construction details)

- इन्टेक
- CC/BPT/IC/DC/VC
- पानी जम्मा गर्ने ट्याङ्कीहरू (Reservoir Tanks)
- धाराहरू
- पाइपलाइनहरू

घ) स्टोर व्यवस्थापन

- यातायात र स्टोर व्यवस्थापन
- स्टोर रेकर्ड र निर्माण लग पाना (Store records and construction log sheet)

ङ) सञ्चालन र मर्मतसम्भार, मर्मत र पुनर्स्थापना (Operation and maintenance, repair and rehabilitation)

- गामिण मर्मतसम्भार कार्यकर्ता
- पानीको महसुल
- जगेडा सामग्रीहरू र औजारहरूको व्यवस्थापन
- मर्मतको प्रकार

ड) लैङ्गिक, समानता अपाडता र सामाजिक समावेशीकरण (GEDSI)

५.
पदः
सा
मा
जिक परिचालक
- GEDSI दृष्टिकोण
  - WASH कार्यक्रममा GEDSI सान्दर्भिकता र महत्व
  - GEDSI मैत्री खानेपानी तथा सरसफाइ संरचनाहरूको डिजाइनहरू

क) वातावरणीय सरसफाइ

- खुला दिसामुक्त अवस्था र सुधारिएको सरसफाइ सुविधाहरू
- कमजोर वातावरणीय सरसफाइका कारण हुने स्वास्थ्य समस्या र रोगहरू
- पानी प्रदूषण र पिउने पानीको शुद्धीकरण
- मानव दिसाको विसर्जन र यसको महत्त्व
- शौचालयका प्रकार र फाइदाहरू
- ठोस फोहोरहरूको पृथकीकरण (Segregation) र व्यवस्थापन

ख) खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता (WASH)

- WASH को अवधारणा, परिभाषा, दायरा
- WASH क्षेत्रको राष्ट्रिय प्राथमिकताहरू
- व्यक्तिगत र घरेलु सरसफाइ
- जागृतिमूलक विधिको परिचय र जागृतिमूलक औजारहरू
- सुधारिएको सरसफाइ प्रवर्द्धनमा अनुदान र अनुदान बिनाको अवधारणा
- सरसफाइ र स्वच्छता प्रवर्द्धन अभियानका लागि स्थानीय नेतृत्व
- सरसफाइ गुरुयोजना, WASH योजना, पूर्ण सरसफाइ रणनीति आदिको व्यवस्था

ग) स्वास्थ्य शिक्षा र सञ्चार

- जनजागरण सचेतिकरण अभियान, सिद्धान्तहरू र स्वास्थ्य शिक्षाको महत्त्व
- स्वास्थ्य शिक्षाको लागि शिक्षा, सुचना, संचार (Education, Information, Communication-IEC) सामग्रीहरू र संचार माध्यमको प्रयोग
- सञ्चारका तत्वहरू, अवरोधहरू र प्रविधिहरू
- असल सहजकर्तामा हुनु पर्ने गुणहरू र सहजीकरण सीप

घ) महामारी र सरुवा रोगहरू

- महामारीको परिचय परिभाषा र उद्देश्यहरू

- रोगहरूको अवधारणा
- प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा (परिभाषा, तत्व, आधारभूत सिद्धान्तहरू)
- खोप
- महिनावारी स्वच्छता सहित संस्थागत र विद्यालय सरसफाइ
- सरुवा रोगहरू र यसको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार, सरुवा रोगहरूको प्रकार र प्रकृति सहित

ड) सामुदायिक विश्लेषण

- सामुदायिक विश्लेषणको महत्त्व र विधिहरू
- समुदायको स्थिति विश्लेषणको लागि **IPRA** र **PRA** औजारहरू
- समुदाय विकासको लागि कार्य योजनाको कार्यान्वयन
- सामाजिक परिचालन, समूह गठनको प्रक्रिया, संस्थागत विकास

च) पोषण

- शरीरको वृद्धि र विकासमा पोषणको महत्त्व (Importance of nutrition on the growth and development of the body)
- सामान्य बालबालिका, वयस्क, गर्भाविस्था र स्तनपान गराउने आमामा पोषणको आवश्यकता
- भिटामिनको कमीका कारण हुने रोग र भिटामिनका स्रोतहरू (Disease due to vitamin deficiency and source of vitamin)
- रक्तअल्पता र यसको व्यवस्थापन
- गलगण्ड, कृन्तकता, मानसिक मंदता र यसको रोकथाम (Goiter, cretinism, mental retardation and its prevention)
- वास कार्यक्रम र पोषण बीचको सम्बन्ध (करेसाबारी, फोहोर पानी व्यवस्थापन, आय आर्जन, खाद्य व्यवहार आदि)

छ) लैङ्गिक, समानता, अपाङ्गता र सामाजिक समावेशीकरण (GEDSI)

- GEDSI को अवधारणा
- वास कार्यक्रममा GEDSI को सान्दर्भिकता र महत्त्व

ज) दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development goal)